

Nr. 6.01 FEEL THE OLD 14.3.04-6.6.04

OUTER AND INNER SPACE

Een geschiedenis van de tactiele mediakunst

Curator: Pieter Van Bogaert

OUTER AND INNER SPACE zet de televisie in de etalage.

In deze tactiele videotheek maakt u uw eigen programma.

Bij de zes televisies en videospelers in deze ruimte staat telkens een andere thematische selectie van vhs-cassettes. Elk thema benadert op een andere manier de geschiedenis van de tactiele media sinds de jaren zestig. OUTER AND INNER SPACE is een programma voor doe-het-zelvers. Zoek een plaats en een thema, kies een video, stop hem in de speler en druk op start. Spoel na het bekijken de tape terug en zet hem weer op zijn plaats voor de volgende bezoekers. Bij wijze van handleiding volgt hierna wat uitleg over de thema's en de video's. De nummers in de lijst verwijzen naar de nummers op de vhs-cassettes. Meer over de geschiedenis van de tactiele media in AS 169, verkrijgbaar aan de balie.

FEEL THE OLD is een productie van Z33 i.s.m. SQUARE vzw.

Vormgeving FEEL THE OLD: Ann Cliteur. Vormgeving handleiding: Raggi Aerts.

STUDIES IN MYSELF

De verkenning van nieuwe technieken is in vele gevallen een exploratie van het eigen lichaam. Van de eerste videocamera's in de jaren zestig tot de *pixelvision* in de jaren tachtig of de *webcam* in de jaren negentig: de ster van het nieuwe medium, dat is de filmer zelf.

1. Hand and Face – NAM JUNE PAIK, VS, 1961, 2'

(uit 'Rare Performance Documents vol.2')

Paiks eerste film focust op handen en gezicht van de kunstenaar.

2. Button Happening – NAM JUNE PAIK, VS, 1965, 2'

Deze video, opgenomen in 1965 op de dag dat Paik zijn allereerste *Sony Portapak* uitprobeerde, concentreert zich alweer op de handen, deze keer bij het knopen van zijn jas.

3. Studies in Myself – DOUGLAS DAVIS, VS, 1973, 30'

Van achter een vroege tekstverwerker maakt Douglas Davis ons deel van zijn gedachten. Davis wil een zo direct mogelijk contact met de toeschouwer: "Trying to go into my mind as deep as I can as fast as I can while you are watching it think". Een verre voorloper van de digitale *chatroom*.

4. Theme Song – VITO ACCONCI, VS, 1974, 32'

Acconci creëert met zijn typische *extreme close-up* een intieme relatie met de toeschouwer. "The scene is a living room—quiet, private night—the scene for a come-on—I can bring my legs around, wrapping myself around the viewer—I'm playing songs on a tape recorder—I follow the songs up, I'm building a relationship, I'm carrying it through." (Vito Acconci)

5. Violin Power – STEINA VASULKA, VS, 1978, 10'

Steina demonstreert hoe ze video speelt op een viool. Een studie van het zelf en een studie van de viool als beeldengenerator.

6. Glass Jaw – MICHAEL O'REILLY, VS, 1991, 20'

In april 1991 brak O'Reilly bij een fietsongeluk zijn kaakbeen en in juli van datzelfde jaar werd hij overvallen met een hersenoperatie tot gevolg. Met een *Pixelvision* camera – in de jaren tachtig door *Fisher Price* op de markt gebracht – brengt hij het aangrijpende verhaal van zijn wedervaren.

NOISEFIELDS

Fysieke geluiden zorgen voor tastbare interferenties op lichaam en beeld.

7. Soundgated Images – WOODY en STEINA VASULKA, VS, 1974, 9'

Een vroeg voorbeeld van het audiotactiele onderzoek naar gelijktijdig gegeneerde beelden en geluiden. Kijken naar geluiden en luisteren naar beelden.

8. Noisefields – WOODY en STEINA VASULKA, VS, 1974, 12'

Een visualisering van het fysieke elektronische signaal en de energie die ervan uitgaat. Sneeuw wordt ruis.

9. TST.02 – BAS VAN KOOLWIJK, Nederland, 2000, 5'

10. TST.04 – BAS VAN KOOLWIJK, Nederland, 2000, 4'

11. Five – BAS VAN KOOLWIJK, Nederland, 2002, 3'

Van Koolwijk vertaalt audiosignalen in video en omgekeerd.

Powertechno in beeld en geluid.

12. Mobile V – reMi, Oostenrijk, 2000, 3'

13. Belchic QE – reMi, Oostenrijk, 2000, 4'

14. Vincit Veritas – reMi, Oostenrijk, 2001, 10'

De waarheid overwint in deze zuivere composities van abstracte beelden en geluiden – zuivere pixels en signalen.

FEMALE SENSIBILITY

Van de performancekunstenaars in de jaren zestig en zeventig tot de cyberfeministes in de jaren negentig – vrouwen hebben altijd een bijzondere rol gespeeld en een volledig eigen stempel gedrukt op de wisselwerking tussen de media en het lichaam.

15. Touch Cinema – VALIE EXPORT, Oostenrijk, 1968, 1'

In deze bekende en beruchte straatperformance nodigt VALIE EXPORT het publiek uit om haar bovenlichaam aan te raken in een doos. Een geestig en confronterend commentaar op de objectivering van het vrouwenlichaam.

16. Left side, Right side – JOAN JONAS, VS, 1974, 7'

Een vroege videoperformance waarin Jonas haar lichaam gebruikt als kunststof en het nieuwe medium als een spiegel en als een scherm. Een confronterende één-op-één-situatie met de toeschouwer.

17. Female Sensibility – LYNDA BENGLIS, VS, 1973, 14'

Twee vrouwen in een *extreme close-up* omhelzen en kussen elkaar. Op de radio maken mannelijke omroepers veel kabaal – een onbewuste commentaar op het confronterende beeld van de vrouwen.

18. TV-bra Performance

– **CHARLOTTE MOORMAN & Nam June Paik**, VS, 2'

In haar performances met Nam June Paik wordt Moormans lichaam drager van verschillende nieuwe en oude media.

19. Technology/Transformation: Wonder Woman

– **DARA BIRNBAUM**, VS, 1978, 6'

Birnbaum isoleert beelden uit de tv-serie 'Wonder Woman' waarin de echte vrouw transformeert tot superheldin.

20. Pickelporno – PIPILOTTI RIST, Zwitserland, 1992, 12'

Sensualiteit, vrouwelijkheid, seksualiteit en hoe ze worden verbeeld in de nieuwe media.

21. Love Hotel – LINDA WALLACE, Australië, 2000, 6'

Wallace gebruikt fragmenten uit 'Fleshmeat', het boek van de Australische internet-kunstenaar en pionier van het cyberfeminisme, Francesca da Rimini, over haar leven *on line* tussen 1994 en 1997.

AGAINST VIDEO

Video als extensie en soms als obstakel voor het lichaam.

22. **Body Tape – VALIE EXPORT**, Oostenrijk, 1970, 3'

Tasten, boksen, voelen, horen, proeven en lopen met video.

23. **Now – LYNDA BENGLIS**, VS, 1973, 10'

Benglis met haar eigen videobeeld in een gefilmd live performance.

24. **Cologne Tapes – DOUGLAS DAVIS**, VS, 1974, 16'

(Against Video + Burying a camera + Finding Sun)

Video is dood, lang leve de video. Davis legt zijn camera als een vondeling op de markt van Keulen, hij begraaft hem en laat hem verrijzen.

25. **Media Burn – ANT FARM**, VS, 1975, 25'

Op 4th of July ensceneert de Amerikaanse groep Ant Farm de fysieke crash van twee symbolen uit de Amerikaanse cultuur: de auto en de televisie.

26. **One Way – JAMES BYRNE**, VS, 1979, 8'

De camera als prothese, om voelend te kijken, een extensie van de arm van de filmer. Filmen als een blinde.

27. **Somersault – WOODY VASULKA**, VS, 1982, 5'

Een groothoeklens aan een draad slingert gevaarlijk dicht over de grond.

28. **Scénario du Film Passion – JEAN-LUC GODARD**, Frankrijk, 1983, 52'

Godard omringt zich door videoapparaten en schermen en maakt samen met de kijker het scenario van de film die hij het jaar voordien draaide.

VERTICAL ROLL

Het lichaam als extensie en soms als obstakel voor de video.

29. **Facing a Family – VALIE EXPORT**, Oostenrijk, 1971, 5'

“The world in front of and behind the television screen is the largest video installation that we could ever imagine.” (Pipilotti Rist)

30. **Vertical Roll – JOAN JONAS**, VS, 1972, 20'

Een vertical roll is een onderbroken videosignaal, een slechte synchronisatie waardoor het beeld gaat rollen. Jonas gebruikt deze materiële hapering als een bezwerend ritme voor een videoperformance die tegelijk een zelfportret is.

31. **Florence Tapes – DOUGLAS DAVIS**, VS, 1974, 23'

‘Clothing’, ‘Walking’, ‘Lifting’ en ‘Leaving’ zijn de verschillende hoofdstukken in deze video. Door die alledaagse handelingen met de toeschouwer uit te voeren, bepaalt Davis de plaats van het tv-scherm als go-between. De televisie kan nooit een venster zijn met gelijke kanten.

32. **Shoot – VITO ACCONCI**, VS, 1974, 10'

Acconci drukt delen van zijn lichaam, vulgair en confronterend, op het scherm. Als een kind imiteert hij de geluiden van schoten en geweld. Hij wuift met zijn penis naar de camera en roept “The savage American is here! I’m everyone’s clown, I’m everyone’s fool.”

33. **Videovoid / trailer & text – DAVID LARCHER**, VK, 1993, 2 x 30'

Pixels en autobiografie in een delirerend geheel.

HOME MOVIES

Na de verkenning van het medium komt de toe-eigening. Het zelf blijft centraal.

34. **Home Movies – VITO ACCONCI**, VS, 1973, 32'

Een retrospectieve als een familiefilm. Acconci overloopt zijn prille carrière sinds 1969. Door zich regelmatig tot een persoon te richten die zich net buiten het kader bevindt, dwingt hij de kijker in een voyeuristische rol.

35. **It wasn’t love – SADIE BENNING**, VS, 1992, 20'

“Some little fat girl in Ohio is going to make a beautiful movie with her father’s cam-corder...” De uitspraak is van Francis Ford Coppola, het meisje was Sadie Benning, de *camcorder* werd een *Pixelvision* camera en het resultaat ‘It wasn’t love’.

Haar slaapkamer is de plaats waar ze zich glamoureu, sexy en beroemd kan wanen.

36. **Fresh Acconci – MIKE KELLEY & PAUL MC CARTHY**, VS, 1995, 45'

Paul McCarthy en Mike Kelley her-ensceneren enkele klassieke video’s van Vito Acconci (‘Claim Exerpts’, ‘Contacts’, ‘Focal Points’, ‘Pryings’, ‘Theme Song’).

Ze gebruiken een goed uitgeruste Californische villa en professionele pornoacteurs en maken zo een valse *Home Movie*.

37. **Amsterdam camera vacation – STEVE REINKE**, Canada, 2001, 12'

Steve Reinke gaat naar Amsterdam om er te werken. Zijn camera mag mee, maar dan op vakantie.

38. **8 bits or less – PATRICK LICHTY**, VS, 2002, 4'

A wrist full of bits – PATRICK LICHTY, VS, 2002, 3'

Close vision – PATRICK LICHTY, VS, 2002, 4'

Pornography of suffering – PATRICK LICHTY, VS, 2002, 2'

Lichty draagt zijn camera op het lichaam, in zijn polshorloge. Hij speelt zelf ook de hoofdrol in de eerste filmpjes die hij draait met zijn *wristcam* – de camera met de laagste resolutie in de geschiedenis.

WATERWAYS

Vito Acconci blijft inspireren. Aan het begin van de jaren zeventig maakte hij vier speekselstudies en aan het eind van de jaren negentig start de jonge Canadese kunstenaar Christof Migone een eigen *speekseloeuvre*. Samen vormen ze een kleine hommage aan de *wetware* in ons lichaam.

Waterways – four saliva studies – VITO ACCONCI, VS, 1971, 22'

Acconci onderzoekt in deze studies de formele, visuele en dynamische eigenschappen van zijn lichaamssappen. Opnieuw gebruikt hij een *extreme close-up*, in combinatie met het versterkte geluid en betreft hij de kijker in zijn lichamelijke ruimte. Hij experimenteert met zijn mond als speekselhouder, tracht het speeksel zo lang mogelijk in te houden en probeert het op te vangen in zijn hand.

Spit – CHRISTOF MIGONE, Canada, 1997-1999

Christof Migone vulde tijdens verschillende performances (waaronder een remake van Vito Acconci’s video) een fles met speeksel.

“A salivary, of an interior liquid. Fluid which is only public when tied to insults or humiliation. Here, this fluid becomes active, it comes out of a body in order to fill an other. The bottle archives the secretions. The secretions remain inaudible, almost.” (Christof Migone)

Vito Acconci’s undoing – UNDO (Christof Migone & Alexandre St-Onge),

Canada, 2001, 22'

De soundtrack voor de remake van Acconci’s ‘Waterways’ werd samen met het origineel uitgebracht op Migones eigen label, ‘squint fucker press’. Elk hoesje werd met de hand beschilderd en voorzien van een rochel van de kunstenaars.

In de zaal hoort u doorlopend beide versies.

DE CINEMA BINNEN HANDBEREIK

Een geschiedenis van de tactiele mediakunst

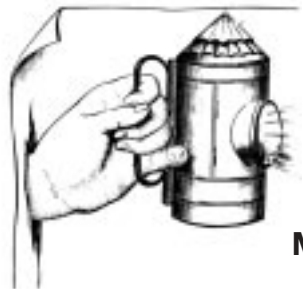
Curator: Edwin Carels

Als in een *Wunderkammer* wordt de bezoeker geconfronteerd met allerlei intrigerende wetenschappelijke instrumenten. Telkens weer blijkt dat uitvindingen, die aan de grondslag liggen van de cinematografie, eigenlijk in het teken stonden van fysieke waarneming en de ambitie tot simulatie. Het registreren, meten en zo levensgetrouw mogelijk reproduceren van het menselijk lichaam was de voornaamste motivatie achter de experimenten van Joseph Plateau, Etienne-Jules Marey en hun vele opvolgers.

Aangevuld met papieren documenten, objecten en enkele demonstraties op kleine beeldschermpjes worden we er in deze zaal aan herinnerd dat de cinema een technologie is die van oudsher een tastbare indruk wil maken. Een tweede constante is dat, lang voor er sprake was van afstandsbediening en interactiviteit, beelden al werden geactiveerd door fysieke handelingen. Het bedienen van een toverlantaarn, het in beweging brengen van een phenakistiscope, het aanzwengelen van een zoëtrope, het heen en weer spoelen van een filmfragment: geen kijken zonder handelen.

FEEL THE OLD is een productie van Z33 i.s.m. SQUARE vzw.

Vormgeving FEEL THE OLD: Ann Clichteur, Edwin Carels. Vormgeving handleiding: Raggi Aerts.

MANIPULATIE: PROJECTIE

Optische apparaten:

Collectie R. Vrielynck, verzameling MUHKA, Museum van Hedendaagse Kunst, Antwerpen

Overige objecten en boeken:
private collectie

- Kaleidoscope, CC Bush and Co.
- Metal stereoscope
- Mini stereo viewer, Imperial Rotograph
- Mechanische lantaarnplaten (Solar System, Eclipse of the Moon)
- Designoscoop, UK
- Koperen toverlantaarn Ernst Plank
- Praxinoscoop, Emile Reynaud
- Super Mine Cine projector, Movie& Stills, Lucas Ltd.
- Speelgoedlantaarn, Newest Magic Lantern Columbus
- Laterna magica, Ernst Plank.

MANIPULATIE: ROTATIE

Optische apparaten:

Collectie R. Vrielynck, verzameling MUHKA, Museum van Hedendaagse Kunst, Antwerpen

Overige objecten en boeken:
private collectie

- Toebehoren voor de Lumière Cinématographe
- Gramofoon cinema 'the kinephore'
- Omspoeler 35 mm film, Pathé Paris
- Mutoscoop: Newspaper Movie Machine
- Thaumatroop, Jeu du thaumatrope
- Flipboekje, 'Cinématographe'
- Nic Projector cinema, Nic Projector Co.
- Mutoscoop – Kinora viewer, Bondts Ltd.
- Filmteller 35mm film, Gaumont Paris
- 16mm film montage set, Rhamstin, Detroit.

JARDINS DIVERS

Optisch apparaat + mannequin:

Collectie R. Vrielynck, verzameling MUHKA, Museum van Hedendaagse Kunst, Antwerpen

Overige objecten:
private collectie

- Peep show, optische attractie, Frankrijk
- Elisabeth Taylor, mannequin, MGM nr 160 wardrobe
- Stereografische fotografie, Auguste Belloc
- 3D-postkaart + viewer (Goede God van Barmhartigheid aan den Rotsvoet te Marche-les-Dames)
- Kleine spiegel met adelaar

VIDEO WAND

- Chronofotografische opnames van een hand, Etienne -Jules Marey; geanimeerd door Jean-Dominique Lajoux
- Un Chien Andalou, Luis Bunuel & Salvador Dali
- Pickpocket, Robert Bresson
- Persona, Ingmar Bergman
- The Addam's family, Barry Sonnenfeld
- Stille nacht III: Tales from Vienna Woods, Brothers Quay

L'IMITATION DU PRÉCINÉMA

- Presse-Papier
- Traumatropes
- Cycle de Culture
- Zoë's Trope
- A regarder d'un oeil, de près, pendant presque une nuit
- Main de gloire
- L'insigne d'Isidore Ducasse
- Agrandissement Fantasmagorique
- Méthode d'Approche
- La Plume Vainqueur
- Folioscope digitale
- Le Nid de Loplop

- tableau noir avec alphabet en langage gestuel
- tableau noir avec les décimales

OMKADERING

- L'oeil, comme un étrange ballon, va vers l'infini, Odilon Redon
- Physique, gravure Benard Direxit
- Camera Obscura, gravure gepubliceerd door Martin Frobene Ledermüller
- Mechanische arm & prothetische bril, Musée Lumière, Lyon
- The Evening of the Deluge (Light and Colour - Goethe's Theory), W. Turner
- Plume d'écolier, schrijven
- Schrijvende Hand, phenakistiscope-schijf 'Phorolyty' van J. Purkinje, Praag
- Kao Chun Pao, Chinese Schaduwspeelfiguur
- Lumière no. 1, Jean-Marc Bustamante
- Sixtijnse Kapel (detail), Michelangelo Buonarroti
- Orgaan van de tastzin, was, Clemente Susini
- Dioptrics, gravure W. Archibald
- La Coquille et le Clergyman, Germaine Dulac
- Picasso's hand, foto Brassai
- Handprothese, Musée Lumière, Lyon
- Assemblage met libel, hand en filmstill The Comb (Quay Brothers)

VAN MANUEEL TOT DIGITAAL

Een tweede ruimte is geheel gewijd aan de video-installatie *Manual*, van Matthias Müller en Christoph Girardet (2002). Deze anthologie van oude filmbeelden toont op suggestieve wijze hoe geen enkele computer tot leven komt zonder dat mensenhanden aan de knoppen zitten.

Close-ups van afgedankte technologie uit Amerikaanse SF-televisieseries uit de jaren zestig worden gecombineerd met een vrouwelijke stem uit een Hollywood-melodrama uit de jaren vijftig. *Manual* laat absolute onthechting botsen met uitvergroete emotie.

De registratie van de minutieuze bewerkingen van eindeloze knopjes, schakels en controlepanelen, en de choreografie van machine-achtige lichaamstaal, maken dat *Manual* de notie van enige beheersbaarheid van het leven tot een absurditeit reduceert. Een oogstrelende ervaring.